

Postryttaren

POSTMUSEI VÄNNER

Medlemskap i Föreningen Postmusei Vänner erhålls genom att betala in medlemsavgiften på 200 kr (300 för familj) till föreningens plusgirokonto 1293-0.

Medlemmar erhåller bland annat årsboken *Postryttaren* och museets programblad samt har fri entré till museet och vänpriser på varor i museets butik.

Korrespondens till föreningen kan ställas till ordföranden:

Gustaf Ankarcrona
Gustav III:s Boulevard
SE - 169 73 SOLNA
gustaf.ankarcrona@ownit.nu

POSTMUSEUM

BESÖKSADRESS
Lilla Nygatan 6
T-banan Gamla Stan

POSTADRESS
Box 2002
SE-103 11 STOCKHOLM

INTERNET
www.postmuseum.posten.se

Pöstryttaren

Årsbok för Postmusei Vänner 2012

Årgång 62

Postryttaren

Jan Billgren
Erik Hamberg
Lars Liwendahl
Robert Mattson
Anders Pleijel

REDAKTÖR
Erik Hamberg

Frimärke från 1984 med August Strindbergs brev till Harriet Bosse, daterat den 18 juni 1905. Frimärksbilden är komponerad av olika element: brevet med tillhörande kuvert, inkopierad bild av ett 10-öres Oscarsfrimärke utan tandning, datorritad poststämpel från den 19 augusti 1906 samt rollfoto från 1909 av Bosse i Somerset Maughams fars "Mrs. Dot".

Utsågs 1984 till världens vackraste frimärke av "Grand Prix de l'Exposition WIPA 1981".

Postryttaren 2012

© Postmusei Vänner samt författarna

Brödtexten är typograferad med Garamond.

Repro och tryck av

Imprima Visuell Kommunikation AB, Sundbyberg 2012.

Inlagan är tryckt på 130 g Tom & Otto Silk
och skyddsomslaget på 115 g Geltex.

Bokbinderiarbetet är utfört av
Bengt Perssons Bokbinderi AB, Västerås.

Formgivning av Anders Pleijel.

ISSN 0586 - 6758

Innehåll

Förord GUSTAF ANKARCRONA & ERIK HAMBERG	7
August Strindbergs korrespondens	9
JAN BILLGREN	
Privat lokalpost i Norden	31
CHRISTER BRUNSTRÖM	
En besvärlig postfärd över Östersjön vintern 1870-71	49
PER GUSTAVSSON	
Hans Lagerlöf och Mauritiusrariteterna på Postmuseum	59
ERIK HAMBERG	
Post och vykort vid de olympiska spelen i Stockholm 1912	75
GÖRAN HEIJTZ	
1862 års frimärksprovisorium	95
MATS INGERS	
Samlingsregister över artiklar i Postryttaren årgång 1-61	115
JAN BILLGREN	
Postmuseum under 2011	129
PERNILLA KLINGOFSTRÖM	
Föreningen Postmusei Vänner under 2011	133
GUSTAF ANKARCRONA	

Förord

Under 2011 återupptog Postmusei Vänner utgivningen av årsboken *Postryttaren*. Den årsbok som utgavs 2010 var den sista i Postmuseums regi. De första fem årgångarna av *Postryttaren*, åren 1950-1954, utgavs av Postmusei Vänner.

Årets upplaga av årsboken är den sextioandra sedan 1950. Den innehåller i år sju artiklar i varierande ämnen.

Den inledande artikeln, August Strindbergs korrespondens, erinrar om att det i år är 100 år sedan August Strindberg avled. Den är författad av Jan Billgren och handlar om författaren som brevskrivare från hans många vistelseorter och de samtida postförhållandena, framför allt i Stockholm.

Den andra artikeln är författad av Christer Brunström och skildrar den privata lokalpostens framväxt, utveckling och öden i de nordiska länderna. Tyngdpunkten ligger på den svenska lokalposten, där alla fyra perioder behandlas.

Ångfartyget Sofias besvärliga kamp med isen under vintern 1870-1871 skildras av Per Gustavsson. Fartyget, som avgick från Stockholm en vecka före jul 1870, nådde sitt mål, Baltischport i Estland, först i mitten av maj 1871.

Under september 2011 anordnades en specialutställning med de berömda ”Post Office”-frimärkena från Mauritius vid Museum für Kommunikation i Berlin. Det har föranlett Erik Hamberg att berätta om hur Postmuseum erhöll sina exemplar av dessa rariteter, vilka utgavs 1847.

Utgivningen av vykort och posthanteringen vid de olympiska spelen i Stockholm sommaren 1912 skildras i en artikel av Göran Heijtz. För första gången förtecknas här samtliga de vykort som gavs ut i anslutning till denna stora idrottshändelse.

Ett annat jubileum är att vi i år kan fira 150-årsminnet av utgivningen av det bruna frimärksprovisoriet år 1862. Mats Ingers berättar i sin artikel om tillkomsten och användningen av detta ofta förbisedda frimärke, främst använt på lokalförsändelser, samt om brevbäringens första tid i Sverige.

Det sista bidraget i denna årgång av *Postryttaren* är ett systematiskt uppställt register över alla artiklar som varit införda i årsboken mellan åren 1950 och 2011. Det har sammanställts av Jan Billgren. Liknande register har tidigare införts i årsboksårgångarna 1982, 1992 och 2002. Detta register utgör ett viktigt underlag för all posthistorisk och filatelistisk forskning, främst inom det svenska området.

Årsboken avslutas med kortare redogörelser för verksamheten i Postmuseum respektive Postmusei Vänner under år 2011.

Gustaf Ankarcrona
Ordförande

Erik Hamberg
Redaktör

